

Nieuwsbrief 1

jaargang 8, n°

In dit nummer:

Interregion: Een Europese brug tussen onderwijs en arbeidsmarkt	2
Euroguidance:	
- de euromodules	3
- GO STRANGE	4
- de SID-IN's	4
- Gaan leren in het buitenland	4
VOLA Vooruit!	6
DODI: klasportret met indicatoren om knipperlichtjongeren te detecteren	7
J@ws - OV3 jongeren at work	8
OMIG: ontwikkelen van een methodiek voor interculturele gevoeligheden	9
'Werk maken van competentie op de werkvloer' - Talent@werkplek	10
Link onderwijs-arbeidsmarkt	11
Deelname aan stuurgroep POT	11
Modularisering in het deeltijds beroepssecundair onderwijs	11
ECE: creativiteit in ondernemend onderwijs	12
PROLERON: leerkrachten en docenten bouwen ondernemingszin op	12
ONDERNEMERSCHAP:	
- Werken aan ondernemerscompetenties in de klas	14
- Beloftevolle Ondernemer	14
- COOS	14
- Ondernemersklasseweek	14
- SEET	15
- Europapreneur	15
NIEUW: de portaalsite Leren en Werken	15

www.ond.vlaanderen.be/dbo
e-mail: dbo@ond.vlaanderen.be
Dienst Beroepsopleiding,
departement Onderwijs en Vorming
Koning Albert II-laan 15 - 1210 BRUSSEL
Tel: 02 553 87 00 - Fax: 02 553 88 45

Een nieuwe minister en een nieuw regeerakkoord.

Beste lezer,

We zijn het nieuwe schooljaar gestart met een nieuwe minister die meteen ook een andere portefeuille meekreeg dan zijn voorganger. 'Onderwijs' is gebleven, maar 'werk' is vervangen door 'jeugd, gelijke kansen en Brussel'. Meteen kregen we ook een nieuw regeerakkoord 'Een daadkrachtig Vlaanderen in beslissende tijden'. Voor de DBO bevat dat regeerakkoord een aantal handvatten voor de komende werking.

Zo wordt er gesteld dat het persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) verder wordt ontwikkeld. Met het project My Digital Me was DBO, in het kader van 'Mijn Loopbaan' van de VDAB, hiermee al begonnen. We kunnen dit dus verder uitwerken en er ook nog een bijkomend luik aan toevoegen nl. My Digital Me Junior.

De samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt blijft een krachtlijn. Door de jaren heen heeft de DBO hieraan steeds gewerkt en dat zal zo verder gaan met de projecten rond AL, ABO, Brug en voortrajecten. Door projecten op te zetten of in projecten mee te werken specifiek gericht naar bepaalde doelgroepen zoals VOLA, OMIG, DODI en J@ws, willen we speciaal inzetten op sociale inclusie. Het regeerakkoord beklemtoont ook dat er een bijzondere inspanning zal geleverd worden om de warme overdracht van deeltijds lerenden naar de VDAB te realiseren wat het belang van een degelijke en professioneel ingevulde trajectbegeleiding onderstreept. Dit bevestigt de klemtoon die vanuit de DBO altijd op het grote belang van de trajectbegeleiding werd gelegd. Bedrijfsstages worden ook aangehaald en daar scoort de DBO hoog met het project Proleron.

Vlaamse overheid

DIENT BEROEPSOPLEIDING
DEPARTEMENT ONDERWIJS EN VORMING

Een belangrijke uitdaging blijft het reduceren van de ongekwalificeerde uitstroom tot onder 10%. Hierin speelt een degelijke begeleiding van jongeren een belangrijke rol. In dit kader wil de DBO, in samenwerking met ESF Vlaanderen, een project uitwerken rond loopbaanleren, waarbij we veel ruimer gaan werken dan nu het geval is in studiekeuzebegeleiding. Ongekwalificeerde uitstroom kan ook ingeperkt worden door jongeren meer op te leiden via een systeem van werkplekleren. Het regeerakkoord voorziet in het versterken van werkplekleren zowel kwantitatief, maar zeker ook in kwalitatieve zin. De DBO is altijd voorstander geweest van werkplekleren zoals blijkt uit de projecten in het kader van het decreet leren en werken, maar ook uit de vroegere projecten zoals Janus en Welp. In de nabije toekomst willen we daar nog één en ander rond opzetten.

Het regeerakkoord spreekt ook over 'een cultuur om te ondernemen'. Dat we vanuit de DBO ook daaraan werken, blijkt uit de verslaggeving in dit nummer van de Nieuwsbrief (met bvb. projecten als Seet, ECE, Europapreneur, Proleron en de traditioneel geworden wedstrijden als Beloftevolle Ondernemer en COOS). In de komende maanden worden nieuwe projecten rond ondernemerschap en ondernemingszin uitgewerkt.

Al deze elementen uit het regeerakkoord zullen nu nog specifiek vertaald worden naar de Beleidsnota van de heer minister. Dat document zal, nadat het definitief is goedgekeurd, de leidraad vormen voor onze werking in de komende legislatuur. Daarnaast blijven we de ons opgedragen taken in het kader van het decreet leren en werken verder uitvoeren.

Alles bijeen heel wat werk en nieuwe uitdagingen. Maar naar het schijnt, blijft een mens daar jong van. Of niet soms?

*Daniël Samyn
Directeur DBO*

INTERREGION: een Europese brug tussen onderwijs en arbeidsmarkt

Interregion, of voluit Interregional good practices of cooperation on the transition between VET and the labour market, is een LPP partnerschapsproject dat samen met drie buitenlandse partners werd ingediend.

Dit kadert in het programma 'Een leven lang leren' en specifiek in het Leonardo programma.

De DBO is de coördinator van het project en werkt samen met volgende Europese partners:

- Zweden: Tjörns Kommun Barn- och Utbildningsförvaltningen Utbildningscentrum
- Verenigd Koninkrijk: Careers Europe
- Oostenrijk: 3S Unternehmensberatung GmbH

In Vlaanderen werd een partnerschap aangegaan met volgende geassocieerde partners:

- VTI Sint Jansberg te Maaseik,
- VOKA Kamer van Koophandel in Mechelen
- AGORA Vormingscentrum te Heusden Zolder.

Centraal in dit project staat het uitwisselen van ervaringen en resultaten tussen de partners op het vlak van samenwerking tussen VET en de arbeidsmarkt. Dit gebeurt op basis van bezoeken aan de partners. Daarnaast wordt gekeken naar de overeenstemming tussen de competenties, die gevraagd worden op de arbeidsmarkt en deze die VET genereert. Er wordt speciale aandacht besteed aan de principes van screening en guidance binnen VET.

Studiebezoek aan Wenen

Op 4, 5 en 6 mei werd door Mevr. Tine Stubbe (AGORA vzw), Mevr. Marleen Lemmens (CDO- VTI Sint Jansberg), Dhr. Jozef Vanraepenbusch (DBO) en Mevr. Tanja Biebau (DBO) een bezoek gebracht aan de Oostenrijkse partner, zijnde 3S. Ook de Zweedse en Britse partner waren aanwezig voor het studiebezoek. Een druk gevuld programma zorgde ervoor dat dit een uitdagend, confronterend en leerrijk studiebezoek was.

Op de eerste dag bezochten we BFI Vienna, een hogeschool in Wenen. De uiteenzetting maakte duidelijk dat de Oostenrijkse hogescholen enorm toegespitst zijn op de arbeidsmarkt en de noden die hieruit voortvloeien. Ze hebben ook een zeer hoog percentage (65%) aan deeltijdse studenten. Dhr Peter Sturm gaf ook een interessante insteek naar hogescholen en kwaliteitsmanagement. De nadruk kwam hier ook te liggen op het profiel van de kwalificaties. Zij huren sinds 5 academiejaren een onafhankelijk bedrijf in voor de analyse van de door de hogeschool aangeboden opleidingen.

In de namiddag kregen we een uiteenzetting over de concrete werking van 3S en welke projecten zij ontwikkelen en voeren.

Op woensdag 6 mei stond een bezoek aan een volkshogeschool op het programma. Daar kregen we een uiteenzetting van Dhr. Gerhard Bisovsky. Hij legde uit hoe de volkshogeschool werkt en fondsen binnenhaalt. Zij concentreren zich sinds 1997 veel op het indienen van Europese projecten omdat zij via de overheid weinig middelen konden verkrijgen voor het voeren van innovatieve vormingsprojecten.

Na de uiteenzetting werd er nog nagepraat en werd er gepoogd om een bondige vergelijking te maken tussen de verschillende onderwijssystemen van de partners. over het Smartschool platform.

Studiebezoek aan Tjörn

Op 18, 19 en 20 mei werd door Mevr. Marleen Lemmens (CDO- VTI Sint Jansberg) , Dhr. Jozef Vanraepenbusch (DBO) en Mevr. Tanja Biebaut (DBO) een bezoek gebracht aan de Zweedse partner. Ook de Oostenrijkse en Britse partner waren aanwezig voor het studiebezoek.

Mevr. Margareta Ringius gaf ons een uiteenzetting over het Zweedse onderwijsmodel. Hier werd de onderwijsbevoegdheid volledig gedecentraliseerd en de lokale overheden en/of groeperingen van gemeenten hebben allemaal een departement dat belast is met onderwijs.

Mevr. Gunilla Eek gaf een toelichting over het Iwolve project. Sinds vorig jaar is dit ESF project een proeftuin geworden. Zij hebben vooral veel aandacht voor werkplekieren en trajecten op maat.

De tweede dag werd besteed aan het hebben van een projectvergadering, waarin de taken voor de toekomst werden besproken en verdeeld, de volgende bezoeken werden gepland en door Tanja en Jef een toelichting werd gegeven

Wat staat nog op het programma?

Het najaar is ook goed gevuld: in november brengen we een tweede bezoek aan de Zweedse partner en plannen we een bezoek van de partners aan Vlaanderen. Een verslag hierover mag u in de volgende nieuwsbrief verwachten.

Tanja Biebaut
Projectverantwoordelijke

Euroguidance - de Euromodules: Alles wat je wil weten over mobiliteit in Europa

Het is een vaststaand feit dat het geen sinecure is om iemand die naar het buitenland wil om te studeren of te werken te begeleiden. Het is een vrij complexe onderneming om alle informatie te sprokkelen en door te geven aan de klant.

Daarom heeft het Euroguidance centrum het initiatief genomen om een opleiding te concipiëren voor alle studie- en loopbaanbegeleiders en andere intermediairen die met Europese mobiliteit te maken hebben. Deze modules werden volledig herwerkt en staan nu in hernieuwde versie online.

Door middel van de ontwikkeling van deze modules willen we een bron van informatie aanbieden voor al wie bij het begeleiden van jongeren, werkenden, werklozen betrokken is. Het vertrek naar het buitenland gaat meestal gepaard met veel administratieve rompslomp en een goede voorbereiding helpt meestal veel problemen voorkomen.

We besteden tijd aan verschillende hot items, zoals de Europese wetgeving, studeren en onderzoek binnen en buiten de Unie, werken en zelfstandig worden binnen de Unie,...

De opleiding bestaat uit verschillende modules. Ieder hoofdstuk behandelt een welbepaald onderdeel van de algemene problematiek rond mobiliteit.

De modules zullen in digitale versie op Smartschool aangeboden worden. Op dit overlegplatform is er ook de mogelijkheid voorzien om op een community van gedachten te wisselen en te chatten met het Euroguidance team en eventueel met gasten.

Het registreren kan volledig vrijblijvend en gratis op volgende link:

<http://users.pandora.be/euroguidance/>

Euroguidance - GO STRANGE jongerenreismarkt, infoshops en internationaal uitgewissel

Op 15 oktober doen we het weer! Dan informeren we jongeren over allerlei mogelijkheden om 'vreemd te gaan'. Of het nu over vrijwilligerswerk, een inleefproject, studeren, een stage of werken in het buitenland gaat, alle buitenlandmogelijkheden komen aan bod! En dat in een wervelende mix van workshops, verhalen van diegene die het al deden en een uitgebreide infomarkt.

De bedoeling van de infomarkt bestaat er in de eerste plaats in jongeren te informeren over en warm te maken voor allerlei **niet-toeristische buitenlandmogelijkheden**. Daarom wordt het geen saaie standenbeurs waar we hen met folders overspoelen, maar wel een **leuke informatiemarkt**.

Anders dan de voorgaande edities gaat deze GO STRANGE dus door op een **weekdag**. Dit omdat we ons naast jongeren in het algemeen, richten op leerlingen van het **vijfde en zesde jaar secundair onderwijs**. Samen met hun **leerkrachten** en klas nodigen we hen uit om in de namiddag deel te nemen aan een aantal workshops rond uitwisselen en intercultureel leren. Tussen de workshops door krijgen ook zij ruim de tijd om de infomarkt te bezoeken. We verwachten zo'n 500 scholieren. Na 15.30 uur gooien we de deuren open voor het grote publiek.

We beginnen eraan om 12 uur, eindigen doen we om 20 uur. Plaats van afspraak is de Kortrijkse Mainhall, Engelse wandeling 2 JO1. Het volledige programma met alle info vind je op

www.gostrange.be

Waar? de Kortrijkse Mainhall, Engelse wandeling 2 JO1.

Wanneer? Go Strange vindt plaats op donderdag 15 oktober 2009 van 12u tot 20u.

Euroguidance en de SID-IN's

Elk jaar organiseren de CLB's en het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming de netoverschrijdende studie-informatiedagen (SID-in) in de vijf Vlaamse provincies.

Het opzet van de Sid-in's is om de laatstejaars secundair onderwijs kennis te laten maken met de studiemogelijkheden na het secundair onderwijs en zeker met een zo volledig mogelijk

aanbod hoger onderwijs en hen zo te ondersteunen in hun studiekeuze(proces).

CLB-medewerkers op elke Sid-in zullen op de CLB stand informatie geven over het volwassenenonderwijs en waar wat kan gevolgd worden. Aangezien meer jongeren graag een studie-ervaring in het buitenland meepikken, kreeg Euroguidance de vraag om de jongeren op deze beurs te informeren en te woord te staan.

Het Euroguidance team is aanwezig op alle beurzen en geeft dan ook aan de jongeren en hun ouders informatie over studeren in het buitenland, vrijwilligerswerk, een gap-year,...

Wie interesse heeft, kan terecht in de volgende provincies:

Provincie	Data
West-Vlaanderen Expohallen Roeselare , Diksmuidsesteenweg 400, Roeselare	7 t.e.m. 9 januari 2010
Vlaams-Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest Brabantlaan 1, Haasrode	21 t.e.m. 23 januari 2010
Oost-Vlaanderen Flanders Expo NV, Maaltekouter 1, 9051 Gent	28 t.e.m. 30 januari 2010
Limburg Limburghal, Jaarbeurslaan 6, Genk	25 t.e.m. 27 februari 2010
Antwerpen Antwerp Expo (Bouwcentrum), Jan Van Rijswijcklaan 191, 2020 Antwerpen	11 t.e.m. 13 maart 2010

Gaan leren in het buitenland De Commissie start een openbare raadpleging voor de mogelijkheden voor jongerenmobiliteiten

De Europese Commissie heeft vandaag het Groenboek "**De leermobiliteit van jongeren bevorderen**" gepubliceerd. Zij wil hiermee een debat op gang brengen over hoe de mogelijkheden voor Europese jongeren om hun kennis en vaardigheden te ontwikkelen door naar het buitenland te gaan, het best kunnen

worden uitgebreid. Een periode in het buitenland studeren, leren, werken of aan vrijwilligerswerk doen, is een van de belangrijkste manieren waarop jongeren hun toekomstige inzetbaarheid en hun persoonlijke ontwikkeling kunnen versterken. Met dit Groenboek lanceert de Commissie een openbare raadpleging die tot 15 december 2009 loopt. De antwoorden worden aan de hand van een online vragenlijst en schriftelijke opmerkingen verzameld.

De Europese commissaris voor Onderwijs, opleiding, cultuur en jeugdzaken, Ján Figel, licht het Groenboek toe als volgt: "Leermobiliteit is goed voor individuen, scholen, universiteiten en opleidingsinstellingen en voor de samenleving in haar geheel. Mobiliteit draagt bij tot de ontwikkeling van vaardigheden, talenkennis en interculturele competenties, en versterkt de capaciteit van individuen en organisaties om te innoveren en op internationaal vlak te concurreren. We moeten mobiliteit aanmoedigen, zodat in het buitenland gaan leren de norm wordt, in plaats van de uitzondering. Dit is belangrijk, zowel voor de kracht en de duurzaamheid van het economisch herstel van de EU, als voor de sociale samenhang van de Europese samenlevingen in de 21 e eeuw."

■ Stand van zaken

De EU heeft al heel wat ervaring in het ondersteunen van jongeren via verschillende programma's en initiatieven. In de 22 jaar dat het Erasmusprogramma bestaat, heeft dit bijvoorbeeld 2 miljoen studenten bij hun studies of werkstages in het buitenland ondersteund. Maar de EU biedt op nog veel meer gebieden steun, van het hoger onderwijs tot de bedrijfs- en onderzoekswereld, het beroepsonderwijs en leerlingensstelsels, van het middelbaar onderwijs tot jongerenuitwisselingen en vrijwilligerswerk, en van de culturele sector tot jonge ondernemers en het maatschappelijk middenveld.

De Europese Commissie heeft bovendien een aantal instrumenten helpen ontwikkelen waardoor het voor jongeren eenvoudiger wordt om in het buitenland te gaan leren, zoals de Europass en het Europees systeem voor het verzamelen en overdragen van studiepunten (ECTS) voor het hoger onderwijs.

Bij elkaar genomen richten de huidige mobiliteitprogramma's, instrumenten en initiatieven zich tot Europese jongeren in zeer verschillende situaties en contexten. Naar het buitenland gaan is echter nog steeds de uitzondering in plaats van de regel, en is toegankelijker voor bepaalde groepen, zoals studenten, dan voor andere, zoals stagiairs in het beroepsonderwijs en leerlingensstelsels. In 2006 zijn 310 000 jongeren met de steun van de Europese programma's naar het buitenland kunnen gaan. Dit komt neer op slechts 0,3% van de Europese 16- tot 29-jarigen, wat aantoont dat er op dit gebied nog veel te doen is.

■ Het Groenboek - de juiste strategie vinden

Deskundigen en politici hebben de laatste jaren veel van gedachten gewisseld en gediscussieerd over de voordelen van leermobiliteit. De Commissie meent dat de tijd rijp is voor een breed publiek debat hierover. Hiermee gaat zij ook in op een verzoek van de Raad van Ministers van november 2008, waarin deze de lidstaten en de Commissie verzocht het concept van mobiliteit voor alle jongeren verder te ontwikkelen, met name jongeren in verschillende leeromgevingen, zoals op school, in het hoger onderwijs, tijdens een beroepsopleiding of stage, in het kader van leerlingensstelsels of vrijwilligerswerk.

■ Openbare raadpleging

In het Groenboek worden een aantal vragen gesteld en wordt feedback gevraagd over kwesties zoals:

- ◆ hoe kunnen we meer jongeren overtuigen om naar het buitenland te gaan om nieuwe kennis, vaardigheden en ervaring op te doen?
- ◆ welke hindernissen voor mobiliteit moeten we wegwerken?
- ◆ hoe kunnen alle belanghebbenden – de Commissie, lidstaten, regio's, onderwijs- en opleidingsinstellingen, ngo's – de krachten bundelen in een nieuw partnerschap voor leermobiliteit?

De raadpleging loopt tot 15 december 2009. De Commissie zal de feedback op de raadpleging evalueren en een voorstel voor praktisch vervolg voorbereiden.

De Commissie verzoekt alle belanghebbenden hun opmerkingen over de in het Groenboek besproken kwesties te kennen te geven en hun bijdrage toe te zenden per e-mail: eac-green-paper-mobility@ec.europa.eu, of per post:

Groenboek
DG EAC/B3
MADO 11/14
Europese Commissie
B-1049 Brussel

Vanaf 15 juli staat er een online meerkeuzevragenlijst op de volgende webpagina:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/consult/index_nl.html

Voor meer informatie:

- ◆ Europese Commissie: COM(2009) 329 “ [Groenboek: De leermobiliteit van jongeren bevorderen](#) ”, 8 juli 2009.
- ◆ Europese Commissie: [Steun voor mobiliteit](#) .
- ◆ Europese Commissie: [Openbare raadpleging](#) .
- ◆ Europese Commissie: Persbericht IP/08/1126 van 10 juli 2008, “ [Expert group says: Make periods of learning abroad a rule, rather than the exception](#) ”.

Het Euroguidanceteam
Tanja Biebaut en Jef Vanraepenbusch

VOLA Vooruit!

Het Volaproject waarin alternering voor jongeren van het BuSO onderwijs opleidingsvorm 2 wordt geëxperimenteerd is sedert het begin van dit schooljaar in uitvoering. 59 jongeren (39 jongens en 20 meisjes) uit 6 scholen krijgen een alterneringsbedrijf aangeboden in beschutte

werkplaatsen (28 leerlingen) en in bedrijven van het normaal economisch circuit (31 leerlingen).

Dit werd gerealiseerd door 6 regionale samenwerkingsverbanden waarin GTB-provinciaal, de beschutte werkplaatsen in de regio, Jobkanaal Unizo en niet te vergeten de BuSO scholen en het daaraan verbonden CLB onder het moderatorschap van de RESOC samenwerken met het oog op de belangen van de doelgroep.

De betrokken scholen in de regionale samenwerkingsverbanden:

- BuSO onderwijs Remi Quadens Brasschaat
- BuSO Woudlucht Heverlee
- VIBO Sint-Barbara Beringen
- BuSO school Ter Zee Oostende
- BuSO de Lovie Kwadrant Poperinge
- BuSO onderwijs Sint-Gregorius Gentbrugge
- Stedelijk BuSO Bert Carlier Gent
- BuSO De Horizon Aalst

De scholen worden een afwijking toegestaan op het beperkt aantal stagedagen dat in de omzendbrief is bepaald.

De oprichting van de regionale samenwerkingsverbanden zorgt er voor dat de overgang van de doelgroep naar de arbeidsmarkt niet enkel een zaak van onderwijs is.

In het ESF project worden ook enkele instrumenten uitgewerkt o.m. het GPS-instrument met arbeidsmarktinfo in een begrijpelijke taal voor de doelgroep. Dit instrument wordt opgevat als een échte GPS waardoor jongeren hun weg naar de arbeidsmarkt gemakkelijker kunnen vinden en wordt uitgewerkt door VISION NV van Drogen die op het vlak van educatieve software een reputatie te verdedigen heeft. Deze tool wordt in een ontwerpversie ontwikkeld om het daarna in de scholen bij de leerlingen in het project uit te testen.

Ook het opvolgingsinstrument is in ontwerp en is bedoeld om de jongeren op hun alterneringsplek op te kunnen volgen. Het is een totaalconcept dat wordt ingepast in de ruimere opvolging van het handelingsplan en heeft als opzet de gerichtheid op de arbeidsmarkt in beeld te brengen. De ontwerpversie wordt aan de betrokken begeleiders voorgesteld en 'begeleiders' wordt hier zeer breed opgevat, het gaat zowel om leerkrachten en andere begeleiders in de school; CLB medewerkers, GTB trajectbegeleiders en mentoren op de

werkplek. Dit brede instrument dient vooral om de transitie van de doelgroep naar de arbeidsmarkt coherenter te laten verlopen. Wat instrumenten betreft staat momenteel de JOB BOX (50 deelfuncties haalbaar voor de doelgroep) en de didactische suggesties voor arbeidsmarktgerichte competenties in de steigers.

De komende fase zal er in bestaan de ontwerpen uit te testen en de ervaringen met alternering te evalueren.

Dit ESF project loopt tot einde oktober 2010.

Meer info over de doelstellingen van het project vindt u op de website van de DBO

www.ond.vlaanderen.be/dbo

Contact kan opgenomen worden met de projectverantwoordelijke
luc.coene@ond.vlaanderen.be

Luc Coene

DODI: klasportret met indicatoren om knippetlichtjongeren te detecteren

Sinds de vorige editie van deze nieuwsbrief is voor het project DODI de opvolging van de poot onderwijs en de scholen in handen van Luc Vandenhoeck.

Met de start van het schooljaar is er ook een doorstart gemaakt van het project in de negen experimentscholen. Waar in de vorige periode het accent lag op de regionale samenwerking met de VDAB, willen we dit schooljaar extra werk maken van de corebusiness van onderwijs, nl. goed onderwijs verstrekken. Een **krachtige leeromgeving** creëren voor alle leerlingen zodat de spiraal van negatieve ervaringen doorbroken wordt voor de leerlingen die er aan denken voortijdig te stoppen. In de literatuur vinden we het concept *Loopbaanleren* als mogelijke oplossing om de drop-outs te verminderen. In de volgende nieuwsbrief zullen we hier uitvoerig op in gaan.

Hoewel het loopbaanleren een goede oplossing kan zijn om jongeren te motiveren, zullen er altijd jonge mensen zijn die vroegtijdig de schoolbanken willen verlaten. Om deze jongeren vroegtijdig te detecteren en individueel te kunnen benaderen willen we tijdens de duur van dit project een instrument en methodiek uitwerken om hieraan te verhelpen. Een eerste stap is gezet begin september in een overleg met leerlingbegeleiders en CLB-medewerkers. Hierin hebben we een

bestaand instrument uit het Gentse als uitgangspunt genomen om verder te verfijnen in de optiek van de doelstellingen van het project.

We willen in dit project een geïntegreerd model aanreiken waarbij alle actoren een evenwichtige taak krijgen toebedeeld. Vaak vinden we rond leerlingbegeleiding in de scholen heel wat non-communicatie en frustraties terug omdat iedereen vindt dat de andere zijn werk niet (goed) doet en 'ik' dan alles moet doen. Daarom willen we met dit instrument niet alleen een model van leerling-volgsysteem aanreiken - want die bestaan al in vele maten en kleuren - maar ook een *kookboek* om dit te integreren in een grotere visie van het loopbaanleren en professionalisering.

Het sjabloon zelf is een 'Klasportret met indicatoren', indicatoren die drop-out in de hand werken. Een matrix waar op eenvoudige wijze de risico-indicatoren worden aangekruist. Belangrijk is dat we bij deze problematiek niet enkel focussen op de individuele leerling, maar deze leerling bekijken in zijn klasverband. In een klas met vele risicokandidaten moeten de leraren alerter zijn voor signalen dan wanneer dit niet het geval is.

Het visueel in kaart brengen van de indicatoren moet de betrokkenen helpen doelgericht acties te ondernemen op maat van de klas in verhouding tot de noden en de doelstellingen. Hoe kwetsbaarder een klasgroep, hoe belangrijker de positieve benadering, de zoektocht naar talenten, succeservaringen en de relatie met de leerkrachten. Voor elke indicator worden in het kookboek ook *stapstenen* aangereikt die een veilig pad kunnen vormen in deze moeilijke en delicate materie.

Indien over de school heen of in een studierichting of klas veel leerlingen scoren op eenzelfde indicator, kunnen hieruit ook conclusies getrokken worden voor een schoolbreed beleid aangaande die problematiek.

Deze proefversie zal worden afgetoetst in de experimentscholen, waarna in december een eerste evaluatie wordt opgezet.

Meer info over het project vindt u op de website van de DBO

www.ond.vlaanderen.be/dbo/projecten/projecten_dodi.htm

Luc Vandenhoeck

J@ws - OV3 jongeren at work

Binnen het ESF project J@W's versterken Onderwijs, arbeidsmarktactoren, bedrijven en hun sectorfondsen van de horeca, voeding en uitzendsector elkaar in hun doelstellingen en methodieken. Men wil OV3-schoolverlaters - BuSO OV3 jongeren op het einde van het 5de jaar, tijdens of op het einde van ABO-jaar, of die max 1 jaar na het verlaten van de school werkloos zijn (met of zonder werkervaring) - sneller en beter laten doorstromen naar een duurzame tewerkstelling in bedrijven uit de richting waarin zij opgeleid zijn. Zo realiseert het project een optimalere transitie van school naar werk, vinden meer jongeren een geschikte job en vinden bedrijven geschikt personeel voor hun huidige knelpuntvacatures.

Met het project wordt een structurele samenwerking opgezet tussen de betrokken actoren. Er wordt ook gezocht naar een gepast instrument om de competenties van de jongeren in kaart te brengen en er wordt bekeken welk aanvullend opleidingsaanbod de jongeren kan geboden worden. Er wordt ook gezocht naar een geschikte manier om werkgevers te informeren, eventueel door een extra module toe te voegen aan de bestaande peter/meterschapstrainingen van de sectorfondsen.

Door de structurele samenwerking blijven de betrokken actoren (Vlaams en provinciaal) in overleg om oplossingen te zoeken voor nieuwe evoluties en problemen. Jongeren die geen werk vinden of niet willen werken in de sector waarvoor ze opgeleid werden, worden op basis van een competentie-instrument geheroriënteerd naar andere jobs of sectoren, al dan niet via het volgen van een voorafgaandelijk opleidingstraject.

In de eerste actie 1 (november 2008 tot maart 2009) van het project kregen de dienstverleners (scholen, onderwijs, VDAB, GTB, sectorfondsen, ...) via een bevraging een beter zicht op de redenen/factoren waarom enerzijds jongeren niet doorstromen naar bedrijven uit de betrokken sectoren (voeding en horeca) of opnieuw uitstromen uit deze bedrijven en waarom anderzijds bedrijven jongeren uit de doelgroep niet als geschikte medewerkers ervaren. Het werd ook duidelijker aan welke competenties (technische vaardigheden, arbeidsattitudes, randvoorwaarden) moet gewerkt worden om de kansen op werk voor deze jongeren in de betrokken bedrijven te verhogen.

Er werden 23 OV3 jongeren bevestigd: 7 werkenden en 16 werklozen, waarvan 8 nog nooit gewerkt hadden en 8 met werkervaring.

Daarnaast werden 27 werkgevers bevestigd: 6 voedingsbedrijven, 6 bedrijven uit de sector horeca en 15 uitzendconsulenten van 4 verschillende uitzendkantoren.

Bevestigingen van de bevestigde OV3 jongeren:

- Op het einde van de schoolperiode wist de meerderheid van de bevestigde jongeren welk werk ze wilden doen. Voor de meesten van hen was dit werk in de richting van afstuderen. Ongeveer de helft van de bevestigde jongeren die werken of al gewerkt hebben, werkt of werkte in de richting van afstuderen, in diverse functies en bedrijven.
- De redenen waarom eerdere jobs afliepen, zijn divers en vertonen geen eenduidige lijn. De meeste jongeren spreken van een tijdelijk contract (interim, vakantiewerk, ...)
- De meeste jongeren weten waar ze vacatures kunnen vinden. Bijna iedereen geeft aan dat het moeilijk is om werk te vinden.
- De meeste bevestigde jongeren kunnen enkele zaken aangeven die best tijdens een sollicitatiegesprek verteld worden. Over het algemeen weten ze echter niet hoe ze werkgevers moeten overtuigen.
- Er werden een heel aantal vaardigheden genoemd die jongeren op school leerden en konden gebruiken in hun stages of werk. Er zijn ook vaardigheden die ze nodig blijken te hebben in hun werk maar niet leerden op school.
- Wat opviel in het gesprek met de jongeren is dat ze heel moeilijk kunnen aangeven wat goed gaat en wat minder goed. Er moet heel diep doorgevraagd worden naar specifieke taken op specifieke plaatsen, vooraleer ze hun competenties kunnen benoemen. Meestal geven ze dan aan dat ze deze taken allemaal goed doen, veel meer dan dat ze zeggen dat ze ze niet goed kunnen. Ook wat arbeidsattitudes betreft krijgen we hetzelfde patroon. Er is geen echte lijn te trekken in de resultaten. Op tijd komen en hygienisch werken worden meest genomen als positieve kwaliteiten, plannen van het werk, begrijpen van opdrachten en het aanvaarden van kritiek lopen het moeilijkst.

Bevindingen van de bevroegde werkgevers:

- De meeste werkgevers geven aan dat ze al samenwerkten met kansengroepen. Ze hebben er echter geen zicht op of dit al dan niet BuSO OV3 jongeren. Werkgevers die nog geen ervaring hebben met OV3 jongeren, vrezen dat ze te traag zullen werken, veel begeleiding nodig hebben of niet goed zullen liggen in het team. Slechts één op vier van de bevroegde horecawerkgevers wil (opnieuw) een OV3 jongere in dienst nemen. Alle andere werkgevers uit voeding en uitzendsector willen OV3 jongeren kansen geven.
- Werkgevers uit de voedingssector zien de jongeren best functioneren in productiewerk, in het snijden van groenten of in stapelen, plooiën en inpakken. In de Horeca wordt het meest de mise en place genoemd, het snijden van groenten en afwassen en poetsen.
- Als positieve kwaliteiten van de jongeren worden heel vaak genoemd: veilig en hygiënisch werken, samenwerken, stiptheid en motivatie. Tempo, zelfstandig werken, initiatief nemen en kritiek aanvaarden lopen blijkbaar moeilijker. Er wordt verschillende keren aangehaald dat de jongeren veel herhaling en een continue opvolging nodig hebben. Ze kunnen zich ook niet goed verkopen tijdens een sollicitatiegesprek.
- Werkgevers uit de voedingssector selecteren hun werknemers meestal op basis van tempo, communicatie met collega's en samenwerken. Ook Nederlands spreken, de hygiëne-regels kennen en naleven, flexibiliteit en motivatie zijn belangrijk. De horecasector vindt samenwerken en motivatie het belangrijkste. Uitzendconsulenten gebruiken als criteria bij selectie: motivatie, enige ervaring en flexibiliteit.
- De meeste bevroegde werkgevers geven aan extra ondersteuning te kunnen gebruiken in het begeleiden van OV3 jongeren. Er wordt onder andere gevraagd naar een contactpersoon, iemand extern die periodiek langskomt op de werkvloer alsook naar een training om met deze jongeren om te gaan en hen het werk beter uit te leggen.

Deze bevraging van jongeren en werkgevers vormde de basis voor de verdere uitwerking van

het project in actie2 die loopt van april 2009 tot oktober 2010.

Meer info over de doelstellingen van het project vindt u op de website van de DBO

www.ond.vlaanderen.be/dbo

Contact hierover kan opgenomen worden met luc.coene@ond.vlaanderen.be

Luc Coene

OMIG: ontwikkelen van een methodiek voor interculturele gevoeligheden

Het OMIG project wil ingaan op belangrijke uitdagingen waarmee het hedendaagse onderwijssysteem geconfronteerd wordt. Deze uitdagingen zijn weliswaar niet nieuw, maar ze manifesteren zich elke dag meer en meer en kunnen niet meer onder het tapijt geveegd worden, noch met de mantel der liefde be- of toegedekt worden.

Een groot deel van de migrantenkinderen die heden ten dage op onze schoolbanken zitten en in een zwakke socio- economische positie verkeren, vragen onze aandacht.

Wat is OMIG project nu contreet?

■ Hoofddoelstelling:

Het project speelt in op het volgende thema: **“de ontwikkeling van pakketten rond vorming en toeleiding naar werk in het kader van een leven lang leren.”**

De ongekwalificeerde uitstroom van allochtone jongeren is in vergelijking met autochtonen nog steeds hoger, hierdoor zijn hun kansen op duurzame tewerkstelling ook lager. Het project wil op een innovatieve manier de ongekwalificeerde uitstroom van allochtone jongeren aanpakken.

■ Beoogde doelgroep:

We willen door de invoering van innovatieve methodieken, die verder gaan dan de bestaande projecten en programma's, preventief ingrijpen om de kwalificatiekansen in onderwijs en de latere reguliere tewerkstellingskansen van allochtone jongeren in het leerplichtonderwijs (deeltijds en voltijds)

te vergroten. Zij lopen vaak en om uiteenlopende redenen het risico op ongekwalificeerde uitstroom.

De methodieken zijn bedoeld voor dienstverleners en organisaties en alle anderen die hen ondersteunen en helpen, die te maken hebben met het begeleiden van migranten binnen onderwijs. We zullen niet- of verkeerd gekwalificeerde uitstroom vermijden door een betere oriëntering en een adequate begeleiding om de overgang onderwijs-arbeidsmarkt te faciliteren.

■ Acties en producten:

Preventieve acties:

- ◆ voor de leerkrachten en toekomstige leerkrachten willen we een opleidingsmodule uitwerken, die hen moet in staat stellen op een efficiënte manier om te gaan met de begeleiding van de allochtone jongeren, met als resultaat een beter welbevinden van deze leerlingen op school/centrum. Bij het volgen van deze module zal de leerkracht via een aantal fasen in het leerproces evolueren tot een interculturele competente begeleider van leerlingen, die in staat is om verschillende culturele referentieraamwerken te gebruiken bij het evalueren van moeilijke interculturele situaties en om constructieve contacten tussen culturen zowel voor zichzelf als voor anderen te faciliteren. Dit heeft tot gevolg dat leerkrachten niet meer proberen om gedragingen van leerlingen te corrigeren tot gedrag dat overeenkomt met hun eigen referentiekader, maar in staat zijn om "met andere ogen" naar de allochtone leerling te kijken en een effectievere manier van communiceren met deze leerlingen te gebruiken. Ook de begeleiders van CLB kunnen van deze module gebruik maken om hun interculturele competenties te verbeteren;

Curatieve acties:

- ◆ aan de problemen, die de begeleiders op de werkvloer ondervinden bij het begeleiden van de jongere allochtonen, willen we

aan de hand van nieuwe instrumenten tegemoetkomen. Door gebruik te maken van een nieuwe begeleidingsmethodiek en een aansluitende gedragscode willen we de begeleiders op de werkvloer in staat stellen om de begeleiding af te stemmen op de noden van de jongere en de kwaliteit van het werkplekieren te verhogen.

- ◆ Om de betrokkenheid van de ouders van de jonge allochtonen te verbeteren willen we in samenwerking met de andere dienstverleners een methodiek uitwerken die bruikbaar is voor zowel de scholen als de CLB's. Bij het uitwerken van deze methodiek zal de expertise van allochtonenorganisaties van cruciaal belang zijn. Op deze manier hopen we ook dat de samenwerking met deze organisaties zowel lokaal als regionaal bijdraagt tot een open dialoog tussen onderwijs en de allochtone gemeenschap.

Het OMIG project startte op 1 juli 2009 en actie 1 loopt af op 30 november 2009. De aanvraag voor Actie 2 werd op 30 september 2009 ingediend.

Meer weten over het OMIG project? Neem dan contact op met:

tanja.biebaut@ond.vlaanderen.be

rita.dewitte@ond.vlaanderen.be

Tanja Biebaut
Rita Dewitte

'Werk maken van competentie op de werkvloer' - Talent@werkplek

Zoals eerder aangegeven in de nieuwsbrief van oktober beoogt dit project de competenties van de leidinggevenden binnen organisaties (vb: ploegbazen, lijnmanagers, diensthoofden) te versterken en verder te ontwikkelen, opdat de medewerkers concreet invulling kunnen geven aan het competentiebeleid op de werkvloer. Bij de competentieontwikkeling van hun medewerkers worden leidinggevenden ondersteund door middel van een laagdrempelige scan, die aangeeft in welke

mate de leidinggevend en al bezig zijn met deze thematiek enerzijds en een doe-agenda, die hen leert hoe zij de ontwikkeling van competenties bij de medewerkers op de werkvloer kunnen aanpakken, ondersteunen en begeleiden, anderzijds.

De testings van de scan en de agenda's zijn achter de rug. De ontwerpversies werden getest bij volgende pilootbedrijven: CIS, BOSCH, Manus en Scana Noliko. Vooral volgende onderwerpen van de doe-agenda zijn populair: afspraken opvolgen, negatieve feedback, positieve feedback en taken delegeren.

Op basis van de uitgevoerde testings wordt ook de scan verder aangepast. In november wordt de aangepaste vragenlijst opnieuw met de pilootbedrijven besproken.

Het lerend netwerk KMO (PC 218) en de klankbordgroep gaven tevens feedback op beide instrumenten.

Tegen midden november dienen de ontwikkelde instrumenten gevalideerd te worden door andere promotoren van lerende netwerken en onafhankelijke experts.

Een evenement is voorzien in februari 2010.

Dit project loopt met de steun van ESF en de Vlaamse overheid.

Link onderwijs-arbeidsmarkt

In het kader van de onderwijs-samenwerkingsovereenkomsten (tussen sectorale vertegenwoordigers, de onderwijsverstrekkers en de minister van werk, onderwijs en vorming) werd het convenant van het goederenvervoer aangepast aan de omzetting van de Europese richtlijn EU 2003/59 naar Belgisch recht (KB van 4 mei 2007) door middel van een nieuw addendum.

Tevens kwamen de begeleidingscommissie van de kappers, de internationale handel, en de elektriciens samen.

Met de sectorale sociale partners van de sector vliegtuigtechnieken worden de mogelijkheden verder afgetast om van start te gaan met een onderwijsconvenant.

Vanuit de Dienst Beroepsopleiding werd er specifieke informatie overgemaakt aan betrokken sectoren.

De onderwijs-samenwerkingsverbanden zijn te consulteren op de website van de DBO:

http://www.ond.vlaanderen.be/dbo/projecten/projecten_onderrwijs-arbeidsmarkt.htm

Deelname aan stuurgroep POT (persoonlijke ontwikkelingstrajecten)

In de loop van november 2007 werden pilootprojecten 'persoonlijke ontwikkelingsprojecten opgezet'. Om de voortgang van deze pilootprojecten te evalueren en beleidsaanbevelingen te formuleren aan de minister mbt het decreet Leren&Werken werd een stuurgroep opgericht onder leiding van het CLB. Vanuit de Dienst Beroepsopleiding nam een vertegenwoordiger deel aan de stuurgroepvergadering van 23 juni en 13 oktober 2009

Miet Verhamme

MODULARISERING in het deeltijds beroepssecundair onderwijs

Vanaf 1 september 2009 wordt het deeltijds beroepssecundair onderwijs volgens een modulair stelsel georganiseerd binnen de vroegere rubrieken hout-bouw-decoratie. Concreet betekent dit voor de CDO's, dat vanaf 1 september 2009, alle 53 opleidingen uit de alfabetische lijst ter vervanging van de vroegere rubrieken hout-bouw-decoratie modulair moeten georganiseerd worden, de opleidingen uit de overige rubrieken blijven lineair aangeboden. De modulaire trajecten met de bijhorende competenties voor deze 53 opleidingen dienen dan ook verplicht gevolgd te worden zoals ze in het Besluit van de Vlaamse Regering van 24 oktober 2008 houdende uitvoering van het Decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap beschreven zijn. Deze trajecten met competenties zijn ook opgenomen in de [SO/2008/08 \(Omzendbrief stelsel van leren en werken\)](#). Via deze link ([bijlage 3](#)) zijn de trajecten en competenties gemakkelijk raadpleegbaar. De centra deeltijds beroepssecundair onderwijs mogen alle opleidingen uit deze lijst opleidingen ([bijlage 3](#)) aanbieden.

MAAR, CDO's die tot en met het schooljaar 2008-2009 hebben geparticipeerd aan het experiment modularisering, zijn in afwachting van de omschakeling naar de nieuwe modulaire opleidingsstructuur verplicht in de betrokken studiegebieden verder modulair te blijven

werken volgens de modaliteiten van het experiment met uitzondering van de studiegebieden hout en bouw. Voor deze moet de nieuwe opleidingsstructuur gevolgd worden.

Op termijn worden alle rubrieken omgeschakeld naar modulaire opleidingen. De rubrieken verdwijnen en worden vervangen door een alfabetische lijst van opleidingen.

Voor inlichtingen over de modulaire opleidingsstructuur kan u steeds terecht bij Katleen Pot, coördinator modulair (02/ 553 87 00)

katleen.pot@ond.vlaanderen.be

Katleen Pot

ECE: Creativiteit in ondernemend onderwijs

Hoe creatief aan de slag?

Een bedrijf onderscheidt zich van een ander bedrijf omdat het een specifieke aanpak heeft, omdat het mensen met een handicap aan het werk zet, omdat het op een maatschappelijk verantwoorde manier wil ondernemen, omdat het aandacht heeft voor het milieu, omdat ...

De strijd om als jonge enthousiaste ondernemer een bedrijf uit te bouwen is tegenwoordig groot. Jammer genoeg haken meer en meer jonge mensen ook af en sluiten ze de boeken. Dat ligt uiteraard aan allerlei factoren en de financiële factor is daar zeker niet de minste in, maar een andere belangrijke aspect is het unieke imago. Hoe uniek moet een bedrijf tegenwoordig zijn? Een duidelijke visie en aanpak van een bedrijf bepalen mee de slaagkansen. Je moet iets nieuws te bieden hebben, je moet de concurrentie een stapje voor zijn. Creativiteit speelt daarin een belangrijke rol. In bedrijfsprojecten die op school gevoerd worden gaat de meeste aandacht naar de praktische en administratieve aspecten van een bedrijf runnen en komt het deel rond creativiteit er slechts in beperkte mate bij.

Binnen het project ECE merkten we met de deelnemende pilotscholen dat ook wij binnen het project een duidelijke koers moesten varen en ons moesten onderscheiden van de

bestaande bedrijfsprojecten in de klas. Dit trachten wij nu te doen door naast het traditionele bedrijfsvoeren extra te focussen op technieken die jongeren leren om zichzelf een uniek kenmerk aan te meten, om creatief-kritisch na te denken, om originaliteit opnieuw uit te vinden en om fantasie en realisme te herontdekken. We leren jongeren trends te interpreteren en trends te spotten, we leren hen reflecteren over wat ze doen en hoe ze hun eigen 'fantastische' (in de betekenis van: aan de fantasie ontsproten) ideeën kunnen realiseren.

Het pilootproject in Vlaanderen - praktisch

In september 2009 zijn de pilotscholen gestart met de uitwerking van het project. Leerkrachten kunnen a.d.h.v. de leidraad: "Team-up voor een verrijkende ondernemerschapervaring" de leerlingen helpen met het opstarten van hun eigen coöperatief bedrijf. Daarnaast reflecteert een stuurgroep (bestaande uit de coördinator en de verantwoordelijke leerkrachten) over creativiteits- en trendtechnieken die mee worden opgenomen in de testfase van het project. De Vlaamse coöperatieve bedrijfjes worden tegen het einde van het eerste trimester gekoppeld aan een buitenlandse partner. In het tweede trimester zal de nadruk vooral liggen op het communiceren met de partner in een vreemde taal.

Door de ervaring van zowel leerlingen als leerkrachten, willen we komen tot een universele starterskit zodat in de toekomst het eenvoudiger is om als school deel te nemen aan het internationale netwerk en het internationale handeldrijven te realiseren vanuit de klas.

Voor meer informatie, contacteer de projectcoördinator voor ECE:
nathalie.briessinck@ond.vlaanderen.be

Nathalie Briessinck

PROLERON Leerkrachten en docenten bouwen ondernemingszin op

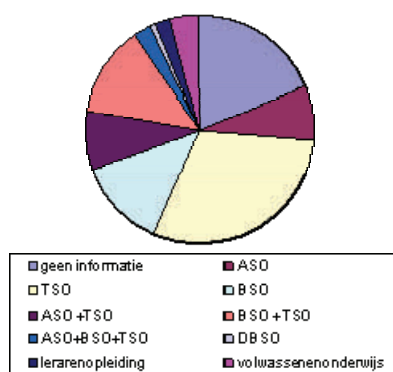
Sinds de start van het project **Proleron - Professionalisering van leraren rond ondernemerschap** op 1 februari 2009 vroegen in totaal 123 leraren meer dan 200 snuffel- en/of doestages aan.

Via het stageaanvraagformulier kunnen leraren een aantal keuzes opgeven in verband met de duur en de aard van de gewenste stage (doe- of snuffelstage) en de stageperiode (schooluren of vakantieperiode van de leerlingen). De meeste

leraren geven de voorkeur aan de klassieke doestage van 5 dagen. Het valt op dat het aantal leraren dat eens stage wenst te lopen tijdens de schooluren ongeveer gelijk loopt met het aantal leraren dat bereid is tijdens de vakanties van de leerlingen hun ervaring rond ondernemerschap uit te bouwen via een stage.

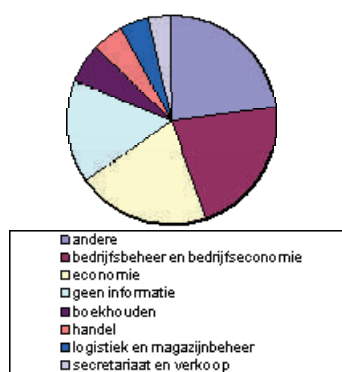
De onderstaande grafiek toont aan dat het vooral de TSO-leraren zijn die een stage bij Proleron willen lopen.

Verhouding van de onderwijsvorm bij alle kandidaten

Kijken we naar de vakken die deze leraren geven, dan blijkt meteen een duidelijke oververtegenwoordiging voor de economische gerelateerde studies. Zo scoren bedrijfbeheer, bedrijfseconomie en economie het beste.

Verhouding van de vakken bij alle kandidaten

Vorig schooljaar liepen 31 leerkrachten een doe- of snuffelstage in een bedrijf. Voor het schooljaar 2009-2010 werd al voor zeven stageaanvragen de datum vastgelegd in overleg met het stagebedrijf. Voor 11 stageaanvragen werden bedrijven gecontacteerd om na te gaan of ze eventueel een stageplaats willen aanbieden.

Naast de stages organiseert Proleron ook nascholing voor leraren rond ondernemerschap. De volgende studiedag 'Ondernemen voor leraren' is gepland op 20 oktober 2009 en is een samenwerking met VLEW en Fedis. De thema's zijn:

- Franchising (Jean-Marc Molon en Pierre Vancrutsem - Carrefour en Serge Eliaerts - Gamma)
- Starterformaliteiten (Bert Goessens - LVZ)
- Marktstrategie voor de ondernemer (Mirjam Knockaert - Universiteit Gent)
- Verzekeringen voor starters (Jean Rogge en François de Clippele - Assuralia)
- Nieuwigheden in de btw vanaf 2010 (Stefan Ruyschaert - FOD Financiën)
- Coöperatief ondernemen (Nathalie Briessinck - DBO)
- de Vernieuwde Competentowebsite (Nick Hautekees - Competento)

Wegens de grote interesse en het feit dat de studiedag heel snel was volgeboekt, wordt op vraag van een aantal leraren een bijkomende verkorte versie van deze studiedag gepland op 30 oktober 2009 te Brussel. De workshops "Starterformaliteiten" en "De Vernieuwde Competentowebsite" worden opnieuw aangeboden. Paul Schram, Projectverantwoordelijke bij de Dienst Beroepsopleiding, geeft een workshop over "Werken aan ondernemerscompetenties in de klas". Op het ogenblik dat deze nieuwsbrief verschijnt, zullen ook de inschrijvingen voor deze studiedag zijn afgesloten.

Momenteel wordt een nascholingsronde voorbereid over "Ondernemen en starten" in samenwerking met het Agentschap Ondernemen en Unizo. In elke Vlaamse provincie zal een studiedag plaatsvinden in de maanden januari en februari 2010.

Recent werden ook stappen ondernomen om samenwerkingsverbanden met de werkgeversorganisatie UNIZO en de KMO Direct Ondernemingsloketten tot stand te brengen. Leerkrachten zullen in de toekomst samen met de UNIZO-ondernemersadviseurs kunnen deelnemen aan interne opleidingen over het sociaal statuut en de vestigingwet. Dergelijke opleidingen versterken niet alleen de ondernemerskennis, maar bevorderen ook de netwerking tussen de leraren en de ondernemersadviseurs.

Wordt vervolgd ...

Hilde Van der Perre
Rabeha Afennas

Ondernemerschap: Werken aan ondernemerscompetenties in de klas

Sinds verschillende jaren wil DBO via allerlei projecten het ondernemerschap bij jongeren op school stimuleren. Daarbij wordt niet enkel gefocust op het zelfstandig beroep als mogelijke beroepskeuze. Ook het aanwakkeren van de ondernemingszin in de breedst mogelijke betekenis krijgt de nodige aandacht.

Beloftevolle ondernemer

Dit schooljaar organiseert DBO al voor de zevende maal deze ondernemingsplanwedstrijd voor leerlingen uit de 3de graad van het secundair onderwijs en cursisten uit het volwassenenonderwijs. De opdracht voor deze wedstrijd bestaat uit het bedenken van een origineel startersidee, het ontwerpen van een in het oog springend logo en een passende bedrijfsnaam. Daarnaast dient de haalbaarheid van het startersidee aangetoond te worden in een realistisch uitgewerkt ondernemingsplan. Er kan individueel deelgenomen worden of er kan in groepjes gewerkt worden aan één ondernemingsplan. Een handleiding, een invulbaar ondernemingsplan en ondersteunend lesmateriaal zijn gratis ter beschikking. Gratis inschrijven kan nog tot 16 december 2009. Alle info en inschrijvingsformulier op www.ondernemendonderwijs.be

De deelname aan deze wedstrijd kadert perfect binnen de lessen bedrijfsbeheer, de GIP, een activiteit binnen de vrije ruimte, de Ondernemersklasseweek of een klasproject rond ondernemen. Er is een leuke prijzenpot.

Competitie rond Ondernemerskwaliteiten voor Schoolteams - COOS

In enkele jaren tijd is deze scholencompetitie waarbij teams van 5 leerlingen het tegen elkaar opnemen, uitgegroeid tot een erg populaire activiteit tijdens de Ondernemersklasseweek. Vorig jaar noteerden we ruim 270 deelnemende jongeren uit 53 verschillende scholen.

COOS 2010 vindt plaats op maandag 1 maart 2010 (start van de Ondernemersklasseweek) in het Radisson SAS hotel Astrid te Antwerpen. Tijdens de voormiddag leggen de deelnemende teams een aantal praktische proeven af waarbij hun ondernemersvaardigheid wordt getest. In de namiddag staat een leuke quiz geprogrammeerd waarbij de klemtoon op de ondernemerskennis van de teams ligt. Onmiddellijk na afloop van de competitie wordt de bronzen, zilveren en gouden trofee 'Schoolteam met de beste ondernemerskwaliteiten' uitgereikt. Alle info, een handleiding en het inschrijvingsformulier op www.ondernemendonderwijs.be. Inschrijven kan nog tot 16 december 2009. Opgelet: er kunnen maar max. 70 teams deelnemen. Er is een goed gevulde prijzenpot met o.a. zeiltochten, een hotelovernachting en Bongobons. De tien best gerangschikte teams vallen in de prijzen. De deelname aan de competitie is volledig gratis. De NMBS sponsort het vervoer h/t naar Antwerpen Centraal. Tijdens de middagpauze krijgen de deelnemers bovendien een gratis bezoek aan Aquatopia aangeboden.

Ondernemersklasseweek 2010

Als lid van de stuurgroep Ondernemend Onderwijs is DBO betrokken bij de organisatie van de jaarlijkse Ondernemersklasseweek in onderwijs. De vierde Ondernemersklasseweek gaat door van 1 tot 5 maart 2010. In en rond deze week wordt binnen scholen extra aandacht besteed aan ondernemerschap door onder meer de initiatieven rond ondernemerschap aan een breed publiek voor te stellen. Het thema voor dit jaar is "**durf**". Wees geen grijze muis maar durf risico's nemen en uitdagingen aangaan, durf tegelijkertijd fantaseren en leren in je klas, in je school, met je leerlingen of studenten zonder te verglijden in overmoed of pure lefgozerij. Meer info over de OKW op www.competento.be. Je kan daar ook de inspiratiebundel boordevol initiatieven en evenementen downloaden.

SEET - Stimulating Entrepreneurial Education and Training

Hoe pakken andere landen ondernemend onderwijs aan? Wat zijn hun meest succesvolle ondernemerschapprojecten voor scholen? Kunnen we die ideeën en technieken ook in Vlaanderen toepassen? Op deze vragen tracht het SEET-project een antwoord te bieden. De acht projectpartners uit zes verschillende landen komen regelmatig samen om ervaringen uit te wisselen. Daarnaast organiseert SEET study visits naar de partnerlanden. Leraren en beleidsvoorbereiders krijgen alzo de kans om te ervaren hoe het eraan toe gaat in andere landen en om nieuwe contacten te leggen. Brussel, Cardiff en Den Haag kwamen al aan de beurt. Telkens keerde een enthousiast team uit Vlaanderen terug met een pak aan erg nuttige informatie.

SEET organiseert op 29 januari een transnationaal seminarie 'Transnational High Level Seminar on Policies and Impact on/of Entrepreneurial Education and Training' in Den Haag.

Vlaanderen en Nederland werken hiervoor nauw samen. Dit seminarie is bedoeld voor beleidsverantwoordelijken uit gans Europa die betrokken zijn bij ondernemend onderwijs. Wens je meer informatie over dit transnationaal seminarie of wil je graag deelnemen? Stuur dan een mailtje naar paul.schram@ond.vlaanderen.be. Je ontvangt alzo automatisch het programma en alle info over locatie en inschrijvingsprocedure. SEET is een partnerschapproject binnen het LLL-programma van Leonardo da Vinci.

EuropaPreneur

Europapreneur is een Fins transfer of innovationproject binnen het LLL-programma van Leonardo da Vinci, waarbij DBO nauw betrokken is.

Europapreneur wil onderzoeken of er in de zes partnerlanden raakvlakken zijn tussen de aangeboden ondernemersopleidingen. Daarbij

wordt de Finse opleiding tot (internationale) ondernemer als uitgangspunt genomen. Het Europapreneurproject wil een ontwerp voor een Europese ondernemersopleiding ontwikkelen die kan leiden tot een mogelijk Europees ondernemersdiploma.

Wil je meer info over Europapreneur? Surf dan naar www.europapreneur.eu.

Paul Schram

Projectverantwoordelijke Ondernemerschap

Nieuw: de portaalsite Leren en Werken

Tijden veranderen...

Op één september 2008 trad het decreet Leren en Werken in voege. De ondubbelzinnige keuze om te streven naar voltijds engagement voor alle jongeren in onze deeltijdse leersystemen - het Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs en de Leertijd - bracht onder meer met zich mee dat regelgevingen en de praktische werking op een aantal terreinen dienden met elkaar in overeenstemming gebracht te worden. Voorwaar geen eenvoudige klus, zoals inmiddels al bleek. Omdat wij enerzijds beseffen dat sommige betrokkenen "in het veld" – jongeren en hun ouders, potentiële werkgevers, opleidingsverstrekkers, andere overheden – misschien wel helemaal het noorden dreigen kwijt te raken in de soms wel wat complexe materie, en wij anderzijds vaststelden dat er heel wat informatie on-line raadpleegbaar is voor wie het weet te vinden, meenden wij dat een portaalsite rond dit gegeven beslist een hulp kan betekenen.

Een portaalsite is een figuurlijke toegangspoort tot de informatie die binnen verschillende administraties, overheden... opgeslagen ligt. U vindt de gezochte informatie dus voornamelijk via doorverwijzing naar andere sites die voor die specifieke vraag waar u een antwoord op zoekt een antwoord kunnen bieden.

Dergelijke portaalsite zal ook voortdurend in ontwikkeling zijn, al naar gelang de inhoudelijke relevantie van de bestaande of mogelijk nieuwe sites waar wij naar kunnen doorverwijzen, of evoluties op het vlak van mogelijkheden en/of regelgeving.

U kunt ook uw reacties kwijt. Zo zijn wij zelf vragende partij naar mogelijke suggesties voor bijkomende links naar informatie-bronnen. Via de knop "Ik heb toch nog een vraag" bereikt u de contactpersoon voor dergelijke berichten. Uiteraard helpt die knop u ook vooruit wanneer u... toch nog een vraag heeft.

Bent u nieuwsgierig, of heeft u nu al een vraag? Surf dan snel naar

<http://www.lerenenwerken-dbo.be>

Franky Lava

Verantwoordelijke uitgever:
Daniël Samyn
Dienst Beroepsopleiding
departement Onderwijs en Vorming
Koning Albert II-laan 15,
1210 BRUSSEL,
Tel.: 02 553 87 00
www.ond.vlaanderen.be/dbo
dbo@vlaanderen.be